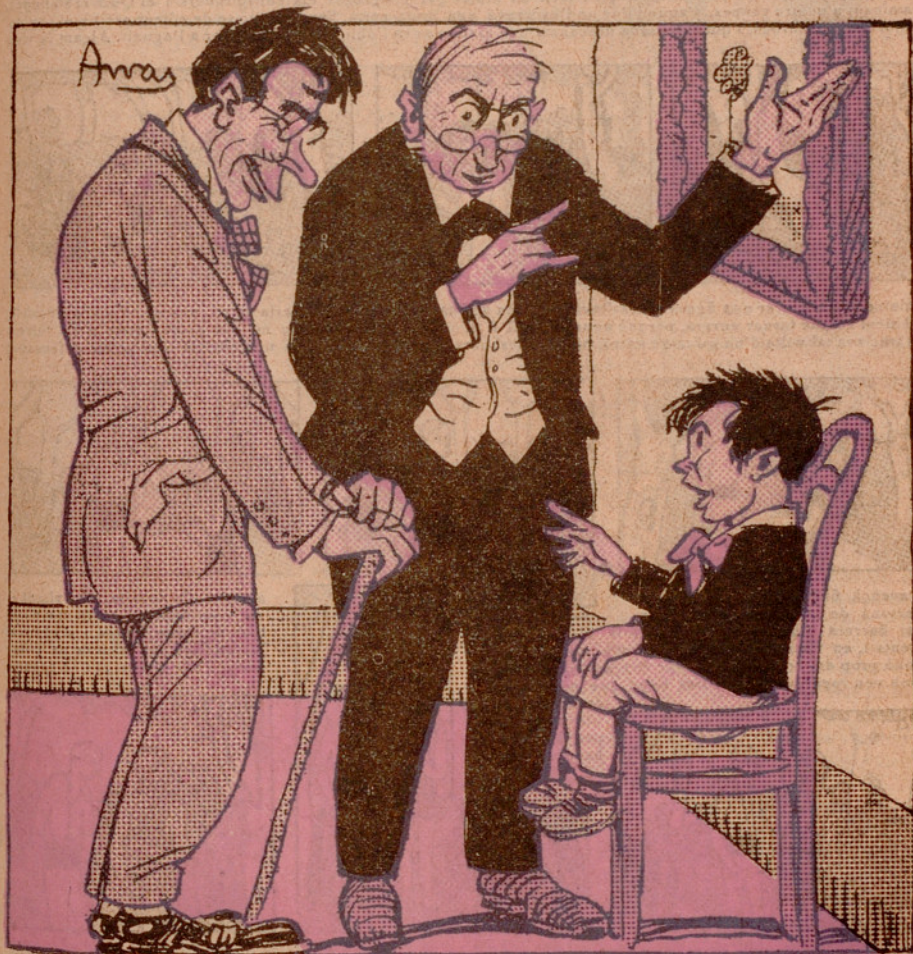

LA MAINADA

Lola A.

Barcelona 20 de juliol de 1923 • Preu: 15 cts. • Any III - Núm. 111

- Anna
- Com és això. Ramonet? No saps que quan ve una visita has de córrer a saludar-la?
 - No em puc moure.
 - Per què?
 - Perquè si m'aixequés, el senyor veuria que la cadira no és sencera...

LA ILLA DEL TRESOR

(Continuació)

Gairebé al mateix instant va sentir-se un tret. « — Un altre dels nostres que acaba de caure — mormolà el bordegàs, corpès d'espant. » En Silver toçà un xiulet per congregar els conspiradors i el Quimet s'allunyà, caminant a quatre grapes, l'aquell lloc on l'esperava una mort certa. Sens aturar-se de córrer arribà al peu del pujol dels dos turons, i quan pensava descansar una alarma nova l'obligà a permanèixer a l'aguait. Alçant la vista

enlaire pogué obirar una figura que saltava amb una agilitat extraordinària. Seria un ós, una mona o una apariació? El xicot volgué tornar enrera, perquè aquell perill li semblava més gros que no pas presentar-se a En Silver: es tractava tal volta d'un salvatge antropòfag? Aleshores es recordà que duia una pistola per poder defensar-se

i avençà fins a topar-se amb una persona de carn i os com ell. Amagat darrera d'un arbre espiava tots els seus moviments i, en veure'l armat, es presentà sumís i s'agenollà prop del bordegàs. « — Sóc Benjami Gun — digué amb veu rogallosa — i fa tres anys que no he parlat amb cap home.

« — Els meus companys van abandonar-me en

aquesta illa deserta. He viscut — va continuar — nodrint-me de carn de cabra, ostones i maduixes. No tindries una mica de pa i formatge? Sóc molt ric i t'ho pagaria

bé. » « — Si pogués tornar a bord!... — va exclamar En Quimet. » « — Aneu en el vaixell del capità Flint? — preguntà, alarmat. » « — Aquest pirata ja va morir — replicà el jove. » « — Però, per dissort, viuen encara alguns matelots seus. » « — Hi ha entre ells — va tornar a preguntar — un amb una cama de fusta? » « — Joan Silver? — va fer el bordegàs. » « — Aquest assassí, ell mateix. Guardeu-vos molt d'ell, afegí. » I el Quimet, aleshores li ocontà noblement tota la història del viatge.

PÀGINA DELS INFANTS

EN EL PECAT, LA PENITENCIA

En Quimet era un noi molt dolent. El primer que feia en sortir d'estudi, junt amb tres companys tan dolents com ell, era perseguir les bestioles indefenses, amb preferència les sargantanes.

Una tarda en la qual es divertien, com de costum, amb les seves malifetes, cridà tot d'una En Quimet:

— Mireu, mireu quina cua en surt d'aquell cau! Porteu un cordill, que l'hi lligarem! Ara sí que farem broma!

Amb tota cura feren un nus al cordill i l'hi lligaren a la cua; però en estirar, en lloc de sortir una sargantana, com ells creien, aparagué una serp, xiulant furiosament i tirant-se damunt d'En Quimet. Aquest ho hauria passat ben malament de no acudir en son auxili un dels companys, el qual amb un bastó que duia pegà tan forta garrotada a la serp, que aquesta caigué morta i amb el cap esberlat.

En Quimet hagué de fer llit tres setmanes. Quan va estar bo i va tornar a l'escola, ni ell ni els seus companys martiritzaren mai més les bèsties. Es més: quan veien algú que les turmentava, el recriminaven i li feien veure el càstig que li podia esdevenir.

JORDI BEL, trad.

— Va tenir, doncs, l'atreviment de dir-te que havia estafat al sastre?

— Sí!

— I tu, què li vas dir?

— Que els homes ben educats ho fem calladament.

— Ja saps que et tinc dit que vull que vagis dret com un ciri!

— Prou que hi vaig!

— Sí! Com un ciri tocat del sol!

PLATGES LLEVANTINES

Quan m'esplaio en la contemplació de la mar sota les plàcides i calmoses nits d'estiu, em sento bell corprès per l'espectacle que m'ofereix la immensa volta estelada, emmirallant-se i joguinejant sobre les aigües, guspirejant brillantment sa llum diamantina...

També la mar ofereix son horitzó aureolat d'or, amb els velers gronxant-se suauement i fonent-se en la llunyania...

Més tard retornen a la platja amb sa bellugadissa i argentada càrrega de peix fresquívol, empresonat dins les xarxes com preat botí de guerra...

Salut, braus mariners! Colrats pel sol, de pit obert i nu com proa de navili, vosaltres, besats per les onades, sou de Catalunya la gent forta, lleial i noble...

SALVADOR BURGUET

de les nines més gentils. Però l'estranger va dir que no reclamava res més que el gran sabre penjat a un costat del rei. Quan el va tenir va untar sis nines, que de seguida es posaren a dansar i tan bé, que totes les criades i criats de carn i ossos de l'hostal els imitaren. El cotxer, la cuinera, tots els criats, tots els hostes, fins la pala i els molls, seguiren l'exemple. Però els dos últims van caure a terra als primers passos. En fi, va ésser una nit ben divertida.

L'endemà al matí En Joan i el seu company pregueren comiat de la gent de l'hostal i després pujaren a les altes muntanyes, atravesant grans abetars. Pujaren tan alt, que les torres de l'església van semblar-los petites clarianes vermelles, allà baix en la verdor.

Veien lluny, molt lluny, a moltes milles de distància, allà on no havien estat encara. En Joan no havia contemplat mai tan belles coses del nostre globe meravellós. Un sol calent resplendia en l'aire fresc i blau. Van sentir els caçadors tocant alegrement el corn en les vessants de les muntanyes. Els ulls d'En Joan s'ompliren de llàgrimes i no és pogué estar de dir: «—Bon Déu! Pensar que no pugui agrair-te prou totes aquestes meravelles que em deixes veure en el món!»

El company també havia juntat les mans,

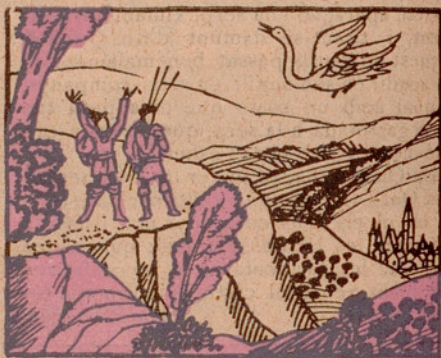
i, per damunt dels boscos i ciutats, mirava fit a fit el sol resplendent.

En aquell moment, van sentir acords armoniosos sobre llurs testes, i veieren un gran cigne blanc planant per l'espai. Però de sobte el seu cant va afeblir-se cada vegada més, va inclinar la testa, i va caure als seus peus: era mort.

—Oh! Les superbes ales! — va dir l'estranger. — Immenses i blanques com són, tenen un gran valor. Ja veus si he fet bé de quedar-me un sabre.

I d'un sol cop va tallar les dues ales, que volia guardar.

Després caminaren lligües i lligües, fins que varen tenir davant d'ells una gran ciutat, coronada de cent torres, que brillaven al sol com si fossin d'argent. Al mig de

la ciutat hi havia un gran palau de marbre, el teutat del qual era d'or: era allà que vivia el rei.

En Joan i el seu company no van entrar tot seguit a la ciutat. Van aturar-se en un hostal per abillar-se una mica, perquè volien fer goig pels carrers. L'hostaler va contar-los que el rei era un bon home i que mai havia fet mal a ningú; però la seva filla era una princesa horrible. Sens dubte era formosa, de tal manera que res semblava ésser tan bonic, tan gentil ni tan graciós com ella. Però això no li impedia d'ésser dolenta i perfidi sa bruixa i que fos responsable de la mort de nombrosos i amables prínceps.

Havia permès a tothom demanar la seva mà: príncep o mendicant, tothom podia presentar-se; la qualitat no hi feia res. Era necessari només endevi-

nar tres coses, sobre les quals ella interrogava als competidors. Si algú responia bé, l'esposaria i devindria rei de tot el país a la mort del seu pare. Però quan no ho endevinaven, eren penjats o escapçats sense misericòrdia. Ningú ho endevinava.

El vell rei, pare de la princesa, estava desesperat, però no podia oposar-se a aquestes maleses, car havia declarat una vegada per totes que no es ficaria en les seves esposalles i que fes el que ella volgués.

Cada vegada que venia un príncep, propasant-se endevinar les preguntes de la princesa, i no en sortia airós, regularment era penjat o decapitat.

El vell rei estava de vegades tan consternat de la desolació general, que un dia sencer cada any s'arrossegava de genolls amb tots els soldats, pregant a la princesa que s'endolcís; però ella refusava obstinadament. Fins les dones velles, quan prenién aiguardent, el tintaven de negre en senyal de dol. Però tot era endebades.

— L'horrible princesa! — va dir En Joan. — Hauriem d'atipar-la de cops. Això li faria bé. Si jo fos del rei, li estovaria ben bé la pell!

De sobte va sentir-se al poble cridar joliosament sota les finestres. Era que pas-

sava la princesa, i veient-la tan formosa, el poble oblidava la seva crueltat i l'aclamava. Dotze donzelles d'honor amb vestits blancs i amb una tulipa d'or a la mà, cavalcaven prop d'ella sobre cavalls negres. La princesa també anava muntada sobre un cavall blanc, cobert de diamants i de rubins. Els seus vestits eren teixits d'or, i son fuet semblava un raig de sol. La seva corona brillava sobre el seu cap com les estrelles en el cel, i son mantell era fet de milers d'ales de papallones. Però ço que era magnífic, més que els seus vestits, era la mateixa princesa.

Quan la va veure En Joan va tornar-se més vermell que la sang. No podia dir res. La princesa s'assemblava, ratlla per ratlla, a la formosa noia que havia vist en somnis la nit que el seu pare va morir.

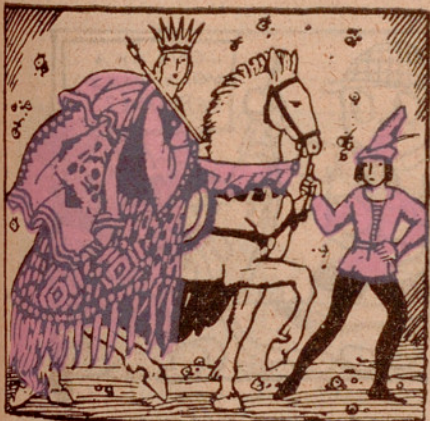
Va trobar-la encisadora i no podia estar-se de mirar-la.

— Es veritablement impossible — va dir En Joan — que la princesa sigui una bruixa cruel que faci penjar o decapitar els que no poden resoldre les seves preguntes. Ja que tothom té el dret de demanar la seva mà, àdhuc l'últim mendicant, aniré al castell, puix no m'en podria estar.

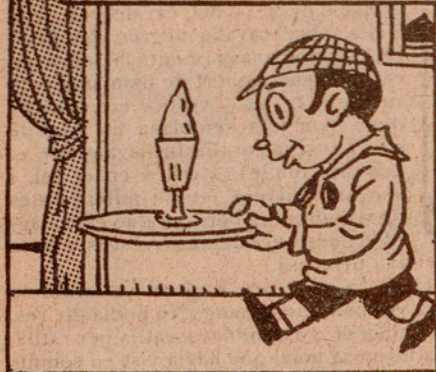
Van provar de dissuadir-lo, dient-li que s'exposava segurament a la mateixa sort que els altres. El seu company també va voler-lo dissuadir del seu projecte, però En Joan va declarar que tot aniria bé. Va donar un cop de raspall a les seves botes i als seus vestits, va rentar-se la cara i les mans, va pentinar-se els bonics cabells rossos, i se n'anà tot sol a la ciutat per pujar al castell.

— Entreu — va dir el rei quan En Joan va trucar a la porta.

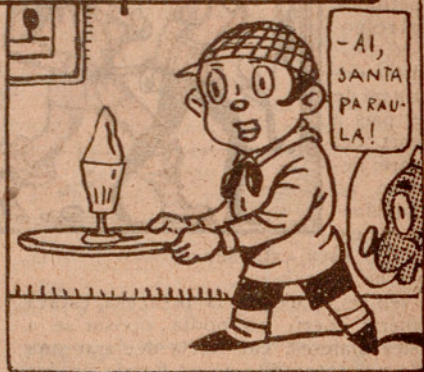
(Seguirà)

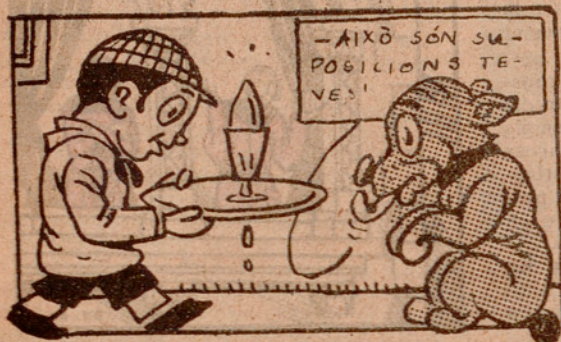
En Janet i En Tiquet-SenC

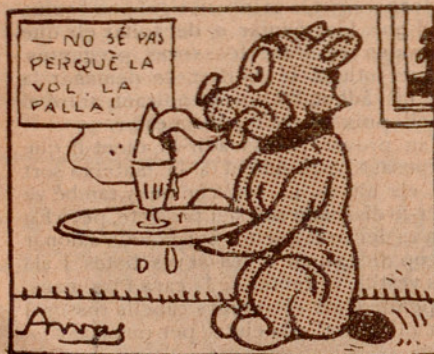
— Vaig a partir-me amb En Tiquet aquest gransat de xufia...

— Vina, vina, Tiquet, que refrescarem...

— Tè, aguanta un xic, mentre vaig a cercar una palla... Aquestes coses només es mengen amb palla.

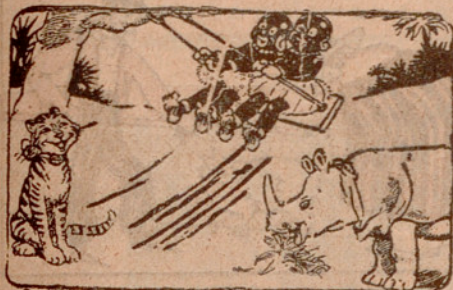

— Apa, aquí hi ha l'eina! A refrescar!

Affò que fa riure els altres nois

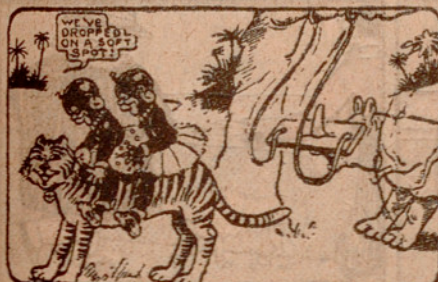
AVENTURA DELS BESSONETS I EL RINOCERONT

1. Els dos bessonets s'havien arcanjat un trapezi amb el qual es grohixaven d'allò més. El seu tigre domesticat, veient-los, gaudia tant com ells. Mes ai! que el rinoceront s'atansa, cobejós de carn fresca de negret.

2. Mentre esperava el moment oportú per la primera mossegada, la banya se li clava a la fusta del trapezi, i els negrets són llençats per l'embranchida. Afortunadament per ells...

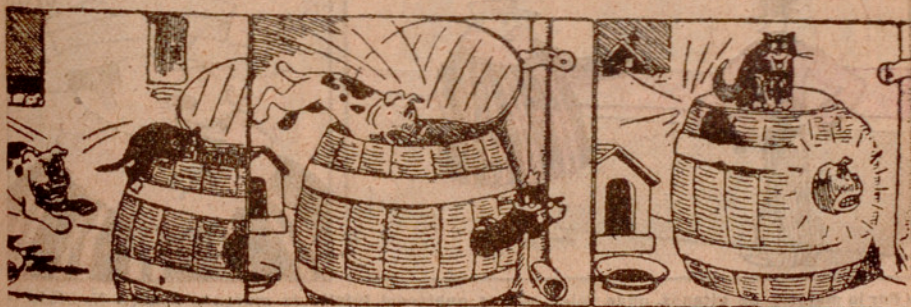

3. ...caigueren, com damunt d'un coixí, a l'esquena del bon tigre, el qual previsorament s'havia posat a posta per copsar-los. Ho havieu sentit a dir mai que un tigre manyac arribés a ésser tan trempat?

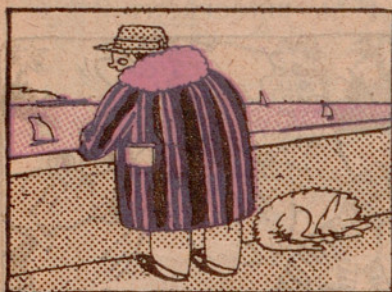
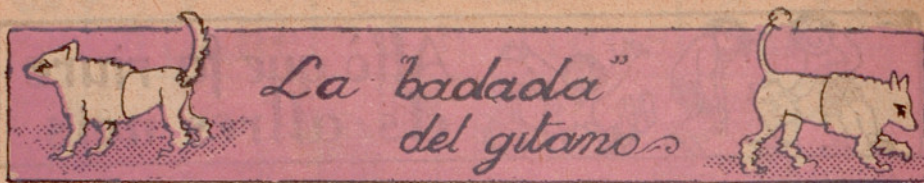
4. I ahans que el rinoceront pogués desempellar-se de la fusta amb què s'havia enredat, els dos negrets, a cavall del tigre, s'allunyaven ràpidament. Eh que bè? L'altre no els podrà pas atrapar.

(De Comic Life)

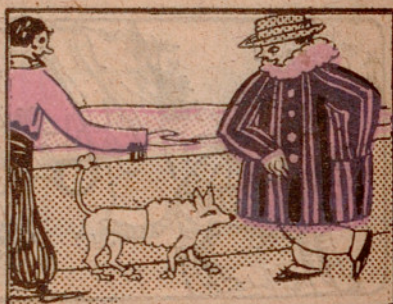
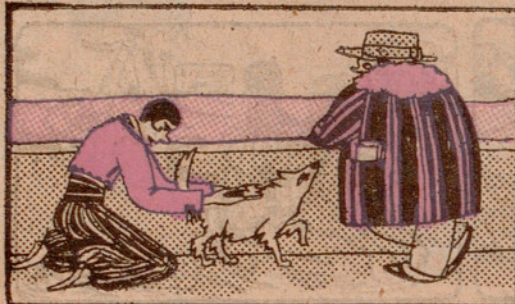

GAT I GOS

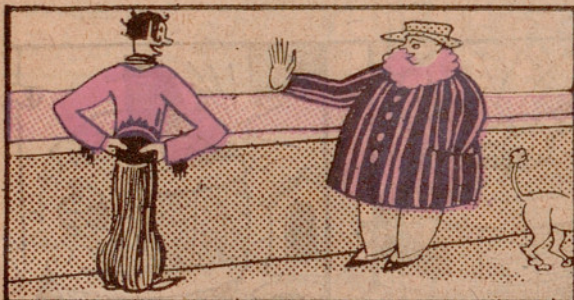
(De L'Epatant)

El senyor Baldiró s'estava prenent el sol davant la "immensitat de la mar", i al seus peus hi feia la migdiada un gos. Tot d'una el senyor Baldiró senti una veu que l'interrogava: "— Escolti, senyor marquès... Permet que esquil·li aquesta bestiola tan perfecta d'estampa?... Amb uns quants cops de tisora i la meua ciència, quedarà com nova.," "— Vós mateix — va contestar el senyor Bal-

diró.," El gitano posà mà a la tasca amb un gran entusiasme. El gos, efectivament, anava canviant d'aspecte a mida que les tisores treballaven, i ara una refinada a la cua, i ara un retoc a les potes, la bestiola quedà a punt de que li fessin un retrat o la portessin a un concurs. "— Ja està, — digué el gitano, dirigit-se novament al senyor Baldiró. — Aquí té aquesta preciositat, senyor marquès.

☛ (Per la majoria de gitanos, quan volen adular, qualsevol infel·líc és marquès o duc.) Només ha de pagar tres pessetes d'aquesta millora de la personeta del seu gos.," "— Aturen-vos, mestre! — va cridar En Baldiró.," "— Ai, no regategi, fill meu del meu cor, que això no està gens bé per un marquès!...," "— No, si no regatejo... Si és que jo ni sóc marquès, ni pagaré!," "— Com s'entén que no pagarà?...," "— S'entén que no pagaré... perquè aquest gos, aquí on el veieu, no és meu!"

Redacció, Administració
i Impremta:

Vick, 16 - Tel. G. 1471

Preus de subscripció anual: } Catalunya, 7'50 ptes.
Estranger, 13 »

Número solt: 15 cèntims

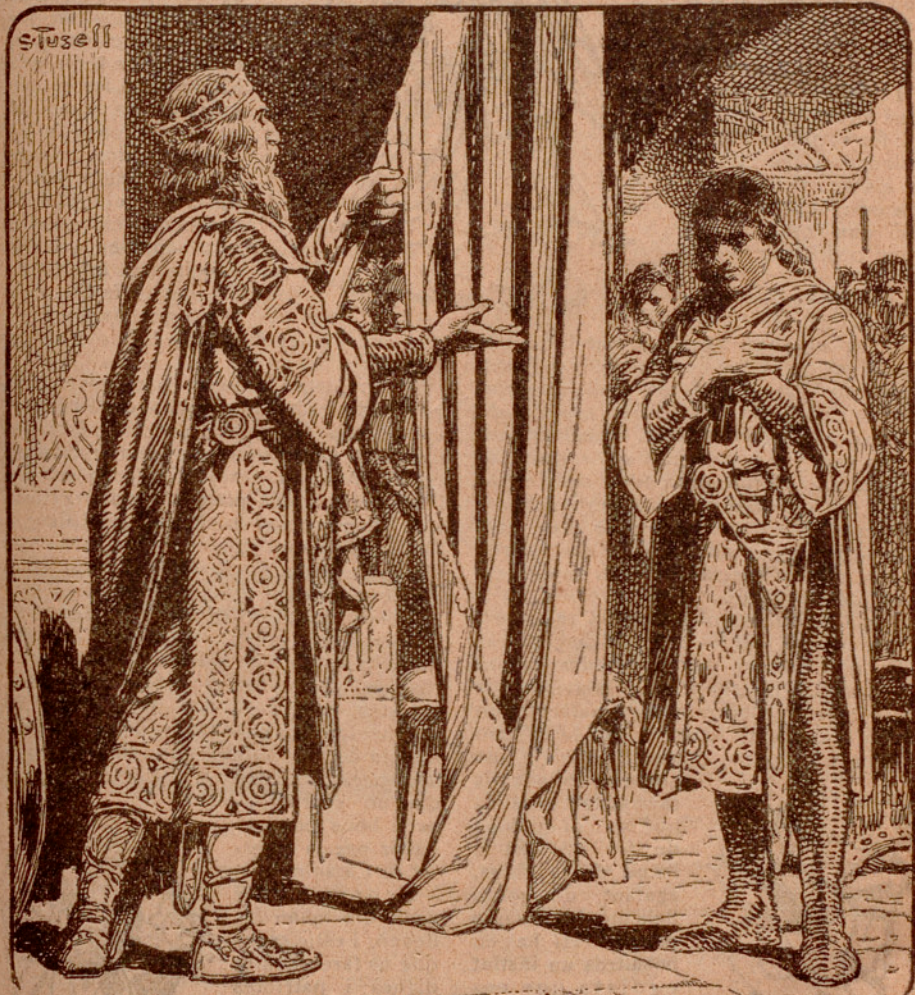
Atrassat, sense fulletí: 15 cts. - Amb fulletí: 25 cts.

Surt cada divendres

LA MAINADA

SETMANARI IL·LUSTRAT DELS INFANTS DE CATALUNYA

FULLS DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA

JAUME II «EL JUST»

— Fill, jo us dono la bandera nostra... (Pàg. 536)

Cròniques del Cavaller de Sant Jordi

LES VACANCES

SEGURAMENT que ja gairebé tots vosaltres heveu començat les vacances. Els que encara no les heu començat, deueu estar a punt d'acabar les classes. Ara podreu fer el que vosaltres vulgueu.

I bé. Jo us pregunto: Què us sembla més fàcil: fer el que vosaltres vulgueu o fer el que us manin? O millor dit encara: *Fer ben fet* allò que vosaltres vulgueu o allò que us manin?

Ah! Jo us asseguro que és més difícil fer ben fet allò que nosaltres mateixos vulguem que no el que ens manin. En canvi, quan nosaltres estem en plena llibertat de voler una cosa, per una raó especial de la nostra manera d'ésser, només volem coses que ens afavoreixin a nosaltres, coses que sembli que ens poden satisfer de debò, sense pensar en si són perjudicials o no per als demés, sense pensar ni en Déu, que sempre ens mira, ni en els nostres pares, ni en la nostra Pàtria, ni en els germans de tot el món.

Quan un noi es troba davant d'un llibre o d'una llibreta que no ha hagut de comprar ell, què se n'hi en dona d'arrencar-ne un full o més, si li sembla que li convé fer-los malbé? Què se n'hi en dona de malversar un paper que podria aprofitar més bé? Quan un noi es troba sol passant pel mig d'una

vinya i veu aquells raïms tan rossos, què se n'hi en dona de fer un furt a l'amo de la vinya, agafant un gotim dels més bonics que pengen? Hi ha en nosaltres un instint egoista que ens porta a desitjar purament les nostres conveniències.

Quan som davant de molta gent, a vegades sabem dissimular aquests desigs, però quan podem fer tot allò que volem, ah! llavors és quan és més difícil de fer les coses ben fetes, estiment al pròxim.

Doncs veu's aquí la cosa important. En aquest temps de vacances, que és quan acostumeu a tenir més llibertat de fer el que vulgueu, és quan cal que us fixeu més en que cap dels vostres actes us pugui remordir mai en el fons de la vostra consciència. Cal que sapigueu escoltar aquella veu interna de l'Angel de la Guarda o meva que us diu si el

que aneu a fer és contra Déu o contra la Pàtria.

Mireu que a Catalunya prediquem molt per la llibertat; però quan es té llibertat cal saber-la fer servir. Jo conec dotzenes d'infants en els quals aquesta llibertat no els és sinó un perjudici. Quan acaben l'estiu estan més plens de mals costums que en començar-lo. En el seu balanç, a l'hora de passar comptes amb la seva consciència, es troben amb més dolenteries que amb bones obres.

Ara és, doncs, quan us escau l'exercici de dominar la vostra voluntat. Cada acte lliure que feu per pròpia voluntat vostra revela el vostre caràcter. Si en fer-lo sou egoistes, envejosos i no penseu sinó en vosaltres, si no poseu per damunt de tot el nom de Déu que us veu i la Pàtria que us espera, un altre dia no sereu pas prou bons per treballar per la llibertat de Catalunya.

Penseu-hi bé cada dia quan us lleueu, i estic segur que us fareu homes dignes i patriotes exemplars.

EL CAVALLER
DE SANT JORDI

FULLS DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA

JAUME II «EL JUST»

DIUEN que els vells som rutinaris, i tenen raó. Jo no puc fer-hi més: tinc una veritable obsessió per l'any 1640. Com que aleshores la nostra aimada Catalunya patí tant i tant...! Es allò que us deia de la mare; els qui l'estimem de bo de bo a Catalunya, que també és la nostra mare, quan veiem que sofreix, no ens ho sabem acabar.

Vegeu; ara que he vingut a passar uns dies a aquest poble de Sant Pere de Vilamajor, si vaig al telèfon hi haig de demanar el número: 5-5-5, que és un cap i cúa ben bonic i fàcil de recordar, de segur que demanaré l'1-6-4-0; i, sabeu per què? Doncs perquè no em puc treure del pensament que a l'ensem dels fets sangnants de Palautordera, el gener de 1640 a Vilamajor, segons la informació de la Generalitat, hi esdevingueren els que vaig a transcriure-us literalment:

«En la parrochia de Vilamajor, bisbat de Barcelona, lo ultim de Janer prop passat, arribaren quatre compaïas de soldats de acavall governats per don Phelip Icart y don Pedro Patxeco, los quals per todas las casas abont estigueren se feren donar a menjar y beurer ab gran abundancia, per ells y sos cavalls, en tant que per ells no

tarlos, y quant sen anaren robaren de moltes casas tot lo quels agradá y en particular todas las armas y algunas cavalcadures, y composaren la universitat ab motiu de bagatzes, en dotze liures, y després se prengueren los quals aparegué.» (1). Això és: sempre i arreu greuges, excessos i malvestats.

Perdoneu-li a l'avi aquesta digressió i escolteu el que m'he proposat dir-vos avui del nostre comte-rei Jaume II *el Just*.

Fill de Pere *el Gran* i nét de Jaume *el Conqueridor*, començà son regnat Jaume II en 1291, en esdevenir la mort de son germà major, Alfons *el Lliberal*.

Era ja aleshores rei de Sicília, i tramentent el govern de la illa a son altre germà Frederic, vingué a prendre possessió dels seus nous estats i dominis de la corona aragonesa.

Son regnat durà trenta set anys i fou ben gloriós i notable per molts i diversos conceptes.

Un dels principals ho fou la protecció que atorgà el monarca a les ciències i lletres, i l'avenç esdevingut en tots els rams de la cultura catalana, essent-ne un bell testimoni la fundació de la Universitat o Estudi General de Lleyda, al 1300, amb els mateixos privilegis i prerrogatives que el Sant Pare Bonifaci VIII havia concedit a l'Estudi de Tolosa.

Entre els fets d'armes esdevinguts en aquest regnat mereixen esmentar-se el recobrament de Múrcia i el setge d'Almeria; i sobretot, l'expedició dels catalans i aragonesos a Orient, fet, aquest darrer, tan interessant, que us recomano que el llegiu en el número 8 de LA MAINADA, on el trobareu perfectament explicat per En Rovira i Virgili.

Altre fet cabdal del regnat de Jaume II fou el tractat de pau i concòrdia, d'Anagni, atorgat a 5 de juny de 1295, entre els ambaixadors de França, el rei Carles d'Anjou i els ambaixadors de Catalunya, els quals foren En Gilibert de Cruilles, En Guillem Durfort, En Pere Costa i En Guillem Galvany.

Com a conseqüència d'aquest tractat fou

(1) Arxiu de la Corona d'Aragó: *Diitari de la Generalitat*, trienni de 1638 a 1641, part. 2.^a

Bolla de plom de Jaume II *el Just*

volien menjar sino gallines y capons, prenantselas a son arbitre, que apenes ni han dexades, y per los cavalls blat y pa ab vi, malgastant de una cosa y altre mes del que menjaven, y no contents de axó, composaren a tots los amos de casa en diferents quantitats, fentlos grans amenaces de ma-

ratificada la pau entre les cases d'Aragó i d'Anjou, i convinguda, entre altres pactes estipulats, la restitució a la Santa Seu, de la illa de Sicília. En canvi es creia que el Sant Pare cediria al rei d'Aragó les de Còrcega i Sardenya.

Aquesta darrera cessió no fou feta pel Sant Pare Bonifaci VIII fins a l'any 1297, essent deure del rei d'Aragó emprendre llur conquesta i posseir-les en feu de l'Església.

La conquesta de Sardenya, iniciada en 1322, no pogué emprendre-la el rei personalment per trobar-se ja en edat avançada i la confià a son fill i successor, Alfons III *el Benigne*.

I ara, benivoluts mainadistes, oïu el parlament que Jaume II adreçà a son fill en trametre-li la bandera nostra gloriosa, la bandera de les barres, i acomiadar-lo per anar a la conquesta; paraules memorables de les quals en féu remembrança el rei En Martí, en les Corts de Perpinyà de 1406: «Ffil (li digué), vous do la bandera nostra

antiga del principat de Cathalunya. la qual ha 'l singular privilegi que es ops que guardets be, lo qual privilegi no es ras, falsificat ne improvat, ans es pur e net, e sens falsia e macula alguna, e bullat ab bulla d'or. E es aquest, ço es, que null temps en camp, on la dita nostra bandera Reyall sia ertada, james no fo vençuda ni desbaratada. E aço per singular gracia de nostre senyor Deu, e per la gran feultat e naturalesa de nostres sotmeses» (1).

Jaume II morí el 2 de novembre de 1327, essent soterrat en el monestir de Santes Creus.

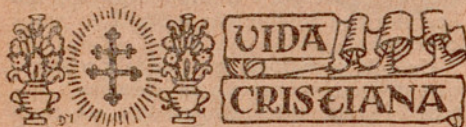
El cronista Bernat Boades diu, referint-se a aquest comte-rei: «Era un molt noble e magnanim, e molt just baró.» (2).

D'aquesta mena foren els reis de la dinastia catalana.

L'AVI MAGÍ

(1) Arxiu de la Corona d'Aragó: *Processus Curiarum Generalium etc.* An. 1405 ad o. f. XIII.

(2) BERNAT BOADES: *Feyts darmes de Catalunya*, f. 381.

B O N C O R

L'ALTRE dia vaig veure una nena que s'entretenia martiritzant un pobre ocellet el qual havia caigut a les seves mans. El tenia lligat per la cama amb un fil negre, i pretenia que volés en l'aire: l'ocellet aixecava el vol, i quan començava d'assaborir la impressió de la seva llibertat, la nena estirava el fil, i queia retut el pobre ocellet, debatant per des-cixir-se del lligam que l'empresonava. Mentrestant la nena reia; i per bé que en la seva rialla s'hi deixava entreveure una espurna de sentiment i de recança, car ella coneixia que feia patir l'ocellet, no res menys amb la fal·lera de jugar, anava allargant el martiri de l'indefens ocell, fent cas omís de la veu de la seva consciència i el seu cor que l'advertien de la seva mala acció.

Jo vaig trobar-la al bo del seu entusiasme per l'espectacle de l'ocellet que no podia volar, i vaig fer-li veure que amb aquella acció demostrava tenir molt mal cor, per

tal com martiritzava un animalet, tan sols pel gust de divertir-se. Ella va mirar-me, i comprenent la veritat del que jo deia, va trencar el fil que empresonava l'ocellet, i va donar-li llibertat perquè volés. Però ell no va volar: amb les estrebades que li havia donat aquell petit butxí estirant el fil, li havia trencat la cama que ara li penjava tota xopa de sang. La nena, en veure l'estrall que havia causat amb sa mala acció, plorà amargament.

Jo li vaig dir: «—Tu dius que tens bon cor, i t'has quedat sobtada quan jo t'he dit que amb aquell joc cruel manifestaves molt mal cor; però no n'hi ha prou, petita, de dir que hom té bon cor; és precis manifestar-ho amb les obres; cal que amb els fets la demostrem la bonesa del nostre cor. Perquè, què en treuríem de dir belles paraules i tenir grans ideals, si les nostres obres desmentissin les paraules nostres i els ideals que més amem?»

L'home de bon cor, doncs, no és el qui té o creu tenir bons sentiments: l'home de bon cor és el qui ajusta sempre el seu obrar a ço que li dictin aquests bons sentiments que nien en son cor.

Aquesta és la divisa de l'home de bon cor: Cal fer sempre, no ço que ens sigui més plaent, sinó ço que el cor ens diu que és el millor.

PACIA

DE LES COSES QUE PASSEN

X. 575.684

ENCARA les equacions diferencials o el rebatiment de plànols no el deixaven lliure, ja se sabia, l'Eudalet es posava el trajo més vell, i cap a l'obrador del senyor Palau a entretenir-se muntant i desmuntant panys, fent claus o combinant mecanismes misteriosos en caixetes que només s'obrien decantant-les de certa manera o apretant un nombre determinat de vegades el precís caragol, que no es distingia pas dels altres.

El senyor Palau se n'enorgullia de tenir un deixeble tan aprofitat i fins els altres operaris li consultaven els mil·límetres dels forrellats o la disposició de les palanques en les caixes complicades. Poc s'ho pensava ell que hagués de recórrer amb el temps a aquesta habilitat per guanyar-se la vida.

La tragèdia sobrevingué inesperadament.

El pare de l'Eudalet estava encarregat de pagar els talons i xecs en el Banc del Brasil. Un dia, en obrir la caixa, es trobà amb la desagradable sorpresa que havia desaparegut un feix de bitllets de mil pessetes. No li valgué pas l'haver observat una vida sens màcula, i, per més que féu protestes d'innocència i donà la numeració dels bitllets desapareguts, sortí del despatx del jutge per ésser tancat en una cel·la de la presó model.

El director del Banc, esclau de les ordres del Consell d'Administració, però convençut de la innocència del seu dependent, féu publicar en tots els diaris d'Espanya un anunci demanant que el qui es presentés amb algun bitllet de mil pessetes la numeració del qual estigués compresa entre el 575.675 i el 575.776 de la sèrie X, l'entreguessin a la policia. El resultat d'aquesta decisió fou completament nul; i mentrestant el procés avençava, i, si Déu no feia un miracle, aquell empleat fidel aniria a purgar les faltes d'un altre en mig de la *púrria* de presidi.

L'Eudalet no va pas acovardir-se; i ja que la desgràcia s'havia apoderat d'ells i els menaçava la misèria, era qüestió primor-

dial allunyar-la. Deixà els llibres a un cantó i agafà la llima; no en necessitava pas d'aprenentatge, i per això el senyor Palau li assignà el mateix setmanal que al seu millor obrer. Per més que el treball manual li esgotés les forces, no podia pas allunyar de la seva pensa aquell afront i la situació del seu pare. Prou n'estava convençut que la sentència seria condemnatòria, i per això frísava, puix es veia impotent per deturar la catàstrofe. Ni una pista ni un indici.

Un dia va cridar-lo l'amo:

— Mira, acompanya a aquesta minyona. Es tracta de què no poden obrir una caixa perquè han perdut la clau. Ja són tres els que han provat d'obrir-la, i no han aconseguit sinó fer un paper ridícul. A veure com deixes l'honor de la casa.

— L'honra del meu pare és el que em preocupa, senyor Palau.

Encara la minyona no obrí la porta del pis, que es toparen amb un senyor molt ben vestit i carregat d'anells, el qual li va dir:

— Vaja, ja en tenim un altre disposat a repetir la planxa.

— Tot podria ésser — contestà l'Eudalet.

— Si l'obre, li donaré una bona gratificació.

El noi va fer unes quantes manipulacions i al cap de deu minuts la caixa quedava oberta; en intentar aixecar-se, es va sentir un crit a l'enséms que el cop fort de la portella en tancar-se.

El propietari, que l'estava vigilant, exclamà:

— I ara! Què li passa?

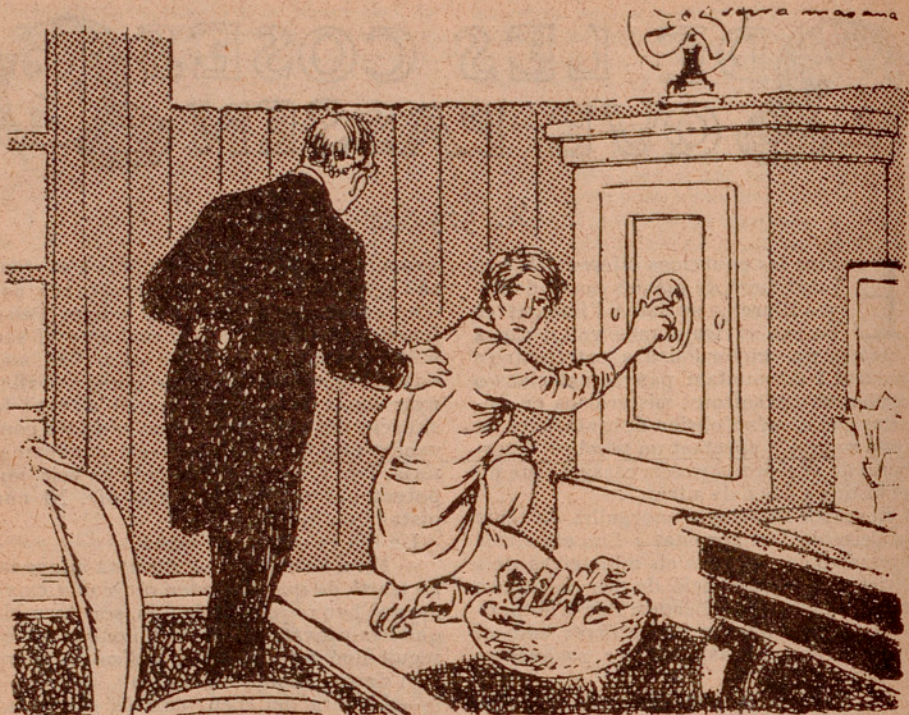
— No sé. M'ha sorprès. Es un mecanisme molt estrany; per poc m'hi agafo els dits.

Totes quantes provatures féu foren endebades.

— Si tant li convé, portariem l'aparell d'oxigen i fariem un forat per desmuntar el pany.

— Faci el que vulgui mentre quedi llest aquest matí. Hi guardo uns documents que em convenen molt.

Al cap de mitja hora hi tornava l'Euda-

let, però en comptes de l'aparell d'exigen eren dos policies el que portava, els quals amarraren amb un tres i no res a l'amo de la casa mentre el minyó obria novament la caixa.

Aquell subjecte, fent-se l'indignat, cridava:

— Però, què és això?

— Res — respongué l'Eudalet, — que en obrir-la la primera vegada hi he vist un feix de bitllets de mil pessetes, amb la numeració següent: X. 575.684.

El lladregot, el qual quan succeí el roba-tori estava empleat també en el Banc, ha-

via aprofitat un descuit del pare de l'Eudalet per realitzar la seva mala acció.

No cal dir que l'empleat fidel fou lliberat immediatament i reposat en el seu càrrec, donant-li, demés, una grossa indemnització.

El seu fill acabà la carrera d'enginyer; i encara avui, quan la gerència de la Companyia «Forces Hidràuliques» li deixa uns minuts de lleure, se'n va a l'obrador del senyor Palau i s'entreté fent panys complicats o arquetes que s'obren amb molt d'enginy i poca força.

VÍCTOR D'AMOC

ADVERTIMENTS

Acabat el trastorn ciutadà de la vaga de transports, ens ha arribat ja el paper pel nostre fulletí i, per tant, reprenem la publicació de la famosa novel·la de Montserrat Puigmal, EN JAN PETIT. Amb el número present en donem **32 pàgines** per tal d'abonar les setze que quedarem a deure'n en el número 105 de LA MAINADA.

Hem de notificar als subscriptors, col·laboradors, corresponents i a tots aquells altres que es relacionen amb LA MAINADA, que per tal de donar una més perfecta organització de tots els seus serveis (sobretot ara, amb l'augment considerable de demandes que ens arriben d'arreu de la nostra terra), hem concentrat les oficines totes a la impremta, carrer de Vich, 16, lloc on **únicament** deurán dirigir-se, d'ara en avant, tots aquells a qui interressi quelcom del nostre setmanari.

ELS SAVIS DE LA PARAULA ESCRITA

Us hem donat en els darrers números tres poesies de tres grans poetes; avui ens plau de fer-vos fer conèixer amb un dels nostres millors prosistes: amb En Joaquim Ruyra. Encara que un dels seus aspectes és el de descriptor de la vida de la mar i de la gent de la costa, el fragment que copiem de la seva contalla *El primer llustre d'amor*, no té res que veure

amb la mar ni amb la vida marinera. És l'elogi dels carros de transport que abans que els ferrocarrils i els camions travessessin el sòl de Catalunya, feien pausadament la ruta pels camí-rals. Fixeu-vos amb la justesa dels mots, veieu com les paraules d'En Ruyra fan viure els «enormes cavalls francesos» que temps era temps feien ressonar les llambordes dels carrers de Girona.

ELOGI DELS CARROS

A TREIEN especialment la meua atenció els carros que solien passar en volts d'aquelles hores vespertines. I no cal estranyar-ho. No eren uns carros qual-sevols com els que es troben cada dia pel camí ral (1); aquells de què parlo eren una enormitat dintre llur gènere i crec que ja fa molts anys que no en corren. Semblaven edificis amb rodes, i es diria que eren més apropiats a l'estabilitat que al moviment (2). Però ben bé que es movien, baldament que poc a poc, i a travésaven per Girona a corrues, fent trontollar les cases. Segurament n'hi havia que viatjaven durant setmanes com les naus, fent escala (3) en hostals i fermes (4) per anar mudant el bestiar.

En lluita amb les locomotores dels primers camins de ferro (5), aquells carros exageraven llurs proporcions i feien gala de llur poder màxim. Tot en ells havia crescut: les rodes, els botons, les escales, els braços, les baranes, el tendatge... Amb les estores que cobrien llur baranam i llurs borses s'hi hauria pogut vestir el pis (6) d'una casa. Amb la roba de la vela s'haguera pogut cobricelcar un envelat de festa major. La ferralla sola pesava alguns quintars. Tot en ells era exagerat ultra (7) mesura. I llurs bèsties també havien crescut sobre la talla ordinària, aproximant-se a la dels grans paquiderms. Eren cavalls francesos, enormes, ventruts, camagrossos, pesants com les mateixes locomotores de vapor, amb les quals havien de contendre (8) o bé muls d'os-sada gegantina i tendons de ferro, de color gris o burella (9), peluts i de flancs (10) tan amples que els esquiladors no sabien tondre'ls (11) sense donar-se manyes d'arquitecte, i a bec d'estisora, els ornaven amb gregues i relleus dignes d'un edifici. Ara poseu la una darrera l'altra, set o vuit d'aquelles màquines de sang i mireu si no en resulta un tren tant o més formidable que els que circulen per la via ferrissa.

JOAQUIM RUYRA

NOTES

- (1) Camí ral: carretera reial.
- (2) Aquest darrer paràgraf vol dir que més aviat semblaven fets per estar-se aturats i quiets que no per moure's.
- (3) Fent escala: aturant-se.
- (4) Fermes: masies. (En francès se'n diu: *ferme*.)
- (5) Camins de ferro: ferrocarrils (en castellà: *caminos de hierro*.)

- (6) El pis: el sòl, el terra. (En castellà el *piso*.) Recordem el verb *apisonar*.
- (7) Ultra mesura: més enllà de la mesura, sobrepassant la mesura.
- (8) Contendre: competir.
- (9) Burella: color roig terrós.
- (10) Flancs: les anques del cavall.
- (11) Tondre: esquilar.

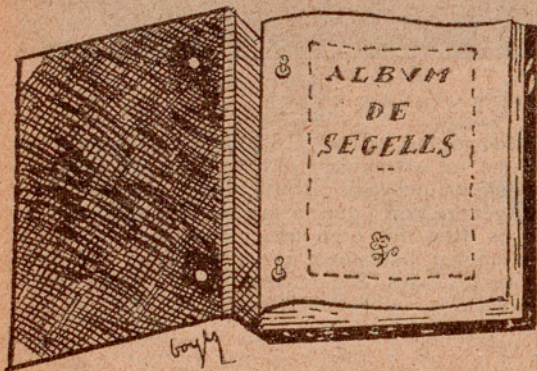

E L S A L B U M S

UNA de les coses que contribueixen en gran manera a donar bona visualitat a una col·lecció de segells, és l'àlbum. De la tria d'un bonic i pràctic àlbum depèn en grau màxim que els vostres segells facin goig tant als vostres ulls com als de qui fullegi vostra petita o gran col·lecció.

D'àlbums n'existeixen de tots sistemes i preus. Els sistemes, però, es poden sintetitzar en dos:

a) Àlbums d'enquadrernació fina, i amb

Religat per caragols

gravats demostratius dels diversos tipus de segells.

b) Àlbums d'enquadrernació lliure, permetent d'intercalar fulles a mesura que les necessitats de la col·lecció ho exigeixin.

D'aquests sistemes nosaltres us aconsellàrem, francament, el segon.

El primer sistema té el gros desavantatge que no us queda lloc per anar col·locant els segells de les novelles emissions. Demés, aquests àlbums acostumen a ésser, o tan complets, que hi ha lloc per als segells de preus fabulosos i que mai podreu tenir, o tan incomplets que el dia que teniu més de quatre segells no sabeu on enquir-los.

Els àlbums d'enquadrernació lliure permeten que vostra col·lecció estigui sempre al dia i, el que és més digne de tenir en compte, d'arranjar-vos al vostre gust la

Religat elèctric

col·lecció i no haver de seguir una pauta traçada, a ço millor, sense cap noció d'estètica ni el més elemental bon gust. Altrament no teniu pas necessitat de servir tanta munió de fulles en blanc, que en tan gran manera decepcionen al col·leccionador: a mesura que us siguin precisos aneu afegint fulles.

I en quant al preu, ja us hem dit que és per a tots els gustos, això és, per a totes les butxaques...

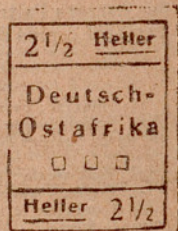
Per acabar, acompanyem a aquest articlel un parell de models d'àlbums d'enquadrernació lliure.

IGNOTUS

Segells de guerra. — Donem aquí una reproducció dels segells provisionals emesos a l'Àfrica alemanya durant l'any 1916 i que, soterrats en un subsòl durant la retirada alemanya, no circularen fins l'any 1916.

La humitat ha influït en gran manera en l'estat d'aquells segells fins a l'extrem que dels de una rúpia sols en restaven en bon estat 290 exemplars. De la

sèrie completa, cinc segells, se n'arribaren a pagar unes 500 pessetes.

EL MÉS SANT DE TOTS

QUADRET

Jardí vorejat d'altres parets. Al fons, capella. A la part superior, nínxol practicable, propi per a un sant de talla mitjana.

(En començar, Mossèn Joan es passeja pel jardí, amb el manteu recollit al darrera. En Cristòfol entra corrent i queda sobtat en veure Mossèn Joan.)

MOSSÈN JOAN (*apropant-s'hi*)

I doncs, Cristòfol, com és que no véns mai a missa? (*Li posa una mà damunt l'espatlla. El nen es torna vermell i tracta d'escapolir-se.*) Just! Tan poc que ens veiem i encara vols fugir? No, home! Hem de parlar una estona. Deus haver estat malalt, que no hagis vingut, oi?

CRISTÒFOL

Sí, pare.

MOSSÈN JOAN

I què has tingut? (*El nen es torna més vermell.*) El cap et devia fer mal, oi?

CRISTÒFOL

Sí, pare.

MOSSÈN JOAN

Molt de mal?

CRISTÒFOL

Sí, pare.

MOSSÈN JOAN

I amb què t'han curat?

CRISTÒFOL

Amb... Amb...

MOSSÈN JOAN

Amb aigua de borratges, potser.

CRISTÒFOL

Em sembla que sí que la mare deia que m'hi posava d'això que vostè diu.

MOSSÈN JOAN (*mig rient*)

Es clar, home, és clar! I amb què te la posava l'aigua de borratges?

CRISTÒFOL (*rumiant un moment*)

Amb cataplasmes.

MOSSÈN JOAN

Angela! Veig que ets el mateix de fa sis mesos. Vaja, vaja de Cristòfol! (*Pausa.*) I per què corries tant en entrar? Què t'em-paitaven?

CRISTÒFOL

No corria pas un servidor.

MOSSÈN JOAN

Ah! Caminaves, oi?

CRISTÒFOL

Sí, pare.

MOSSÈN JOAN

Quina manera de fer-me pampallugues els ulls! Doncs jo hauria dit que corries.

CRISTÒFOL

No, pare.

MOSSÈN JOAN

Ja et crec; no t'escarrassis. Però, mira que tens una mena de caminar ben estranya, tanmateix!

CRISTÒFOL

Sí, pare.

MOSSÈN JOAN

Vina, vina. Seurem una estona. (*El fa seure al seu costat, en un banc proper.*) Escolta: ja saps que per l'abril passat va fer un any que no has vingut a confessar? Te'n recordes bé?

CRISTÒFOL

Sí, pare.

MOSSÈN JOAN

I per què no véns?

CRISTÒFOL

Perquè no tinc cap pecat.

MOSSÈN JOAN

No?

CRISTÒFOL (amb aplom)

No, pare.

MOSSÈN JOAN

No fas enutjar al pare i a la mare?

CRISTÒFOL

No, pare.

MOSSÈN JOAN

Fas de seguida i bé tot el que et manen i estudies sempre les lliçons?

CRISTÒFOL

Sí, pare.

MOSSÈN JOAN

No prens res a ningú?

CRISTÒFOL

No, pare.

MOSSÈN JOAN

I els cèntims que et donen per a lliaments, ja els dones als pobres?

CRISTÒFOL

Sí, pare.

MOSSÈN JOAN

I estàs content que els altres nois tinguin més coses que tu, i vagin més ben vestits?

CRISTÒFOL

Sí, pare.

MOSSÈN JOAN

Doncs així fas bé de no venir-te a confessar. Tu m'hauries d'aconsellar a mi i no jo a tu. Veus, és el que diuen: les apariències enganyen. Jo, que et conec de quan vas néixer, hauria jurat que eres el que se'n diu una mala peça: trapella, mandrós, mentider, un bon xic llarg de dits... I això de llarg de dits m'ho havia dit la teva mare.

CRISTÒFOL

No, pare.

(Acabarà)

VICTÒRIA DELCLÒS

CONVERSES DEL BELL PARLAR

«ACONTEIXEMENT» «XISTO»

Els estiuejants a la platja passen el temps comentant els grans «aconteixements» de l'any, contant «xistos» i rient.

Aconteixement i xisto són també dues paraules forasteres que cal bandejar del nostre parlar. En català hem de dir «esdeveniment» i «acudit», que són dues paraules molt formoses que cal que vosaltres useu i feu usar a totes les vostres coneixences.

Exemples:

Gran esdeveniment futbolístic.

Els acudits de LA MAINADA fan riure molt.

* * *

Ja em vàreu entendre la setmana passada? Ja heu començat a organitzar-vos i no deixar dir *sombra*, ni *sombrero*, ni *sombrilla*? Feu tractes, i al que usi aquests mots feu-li pagar penyora; i no us esvareu: que la penyora no cal que sigui cap capital; cal només que sigui pagada amb bona voluntat i exigida amb fermesa. No és bon català qui no s'esforça per parlar bé el català. Del més ric al més pobre poden comprometre's. Un cromó, un segell, una pedreta poden ésser penyores. Cinc, deu, vint cromos o segells poden ésser canviats per una moneda de cinc cèntims, i de mica en mica es pot fer la borsa que ha de portar-nos a la finalitat que us exposava. Valentia, mainadistes. Guerra al parlar malament.

EL FOLLET

Subscripció popular de LA MAINADA per contribuir a les despeses d'una

COLÒNIA ESCOLAR
DE L'ASSOCIACIÓ PROTECTORA
DE L'ENSENYANÇA CATALANA

Suma anterior	114'50 ptes.
Ramon Paradell Rosich	2'00 »
Germans Elías i Campins	3'00 »
Germanes Joana i M. ^a Montserrats Pontrole	2'00 »
Margarida Curet	2'50 »
Dolors Astrié	2'00 »
Ramon Sánchez, de Reus	0'50 »

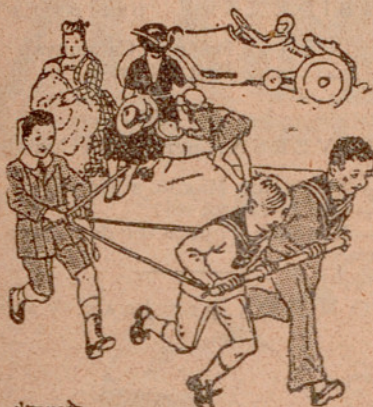
Suma que seguirà 126'50 ptes.

Segueix oberta la subscripció a la nostra oficina i altres llocs anunciats anteriorment

CASA ARBIOL

Sastreria, Camiseria i similars

Hospital, 91 - Sucursal: Clot, 43 - BARCELONA

JOCS D'INFANTS

ELS trajes de la **CASA ARBIOL** són els únics confeccionats amb tota elegància i amb gèneres prou resistents perquè els nois que els porten puguin usar-los en tota mena de jocs

**DESSUADORS
IMPERMEABLES**PER A VESTITS
EXTENS ASSORTIT**Casa Rosich**

Ronda de Sant Pere, 7

Plaça Santa Anna, 9

Tapineria, 33

HULES I IMPERMEABLES
ROSICH, S. A.

BARCELONA

Obra nova - Acaba de sortir

V. COMA SOLEY

(Victor d'Amoc)

**LES NOIES
DE MODA**

Novel·la per a jovencelles

Preu: 3 pessetes

Es troba de venda a totes les bones llibreries i en la impremta de
LA MAINADA, Vich, 16

Dipòsit: **Llibreria Verdaguer**
Rambla del Mig, 5 - Barcelona

**NOVETATS EN
LITERATURA
CATALANA
I ESTRANGERA**

OBRES
SELECTES
PER A
INFANTS

Llibreria Nacional Catalana

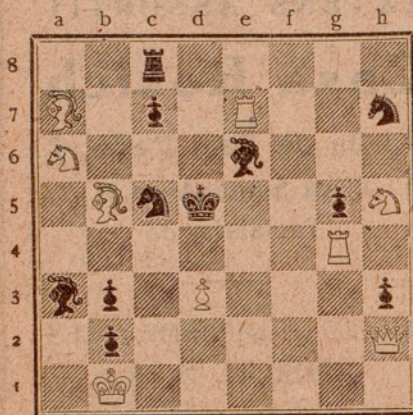
Granvia, 613

Agraïrem que en dirigir-se als anunciants s'esmenti **LA MAINADA**

JARDINET DE PASSATEMPS

SECCIÓ D'ESCACS. — Segon Concurs de Problemes d'Escacs. Any 1918

Problema n.º 69. — JOAN CLUSELLA

BLANQUES

Les Blanques juguen i donen mat en dues jugades

Solució al problema del número anterior: Cb5-d6

Ha trobat la solució del problema d'escacs número 68, l'eixerida mainadista Roseta Reverter.

ENDEVINALLES

CREU NUMERICA, per RAMONET I MIQUELET

5	2	Article						
6	5	4	3	Peix				
1	2	3	4	5	6	7	8	Nom d'home
7	8	6	7	3	4	5	4	Ofici
1	2	3	4	En els jardins				
4	5	Nota musical						
6	3	Negació						
3	4	Metall						

TARGETA, per J. RIOPEDRE

Onpre Massana Cedalt

Combinar degudament aquestes lletres de manera que formin el nom d'un poble de Catalunya.

AMBIDEXTRE, per 6 Q i C.

1 2 3 4 Poble de Catalunya
4 3 2 1 Part del tot

CONVERSA, per MISTER XIRI BEKH

— Vols venir, Màxim, a Girona?
— Que hi vas tot sol?
— No; amb el que acabo de nomenar.

R O M B O, per JOAN VALLÈS

Substituir els punts per lletres, de manera que vertical i horitzontalment es llegeixi: consonant, vegetal, nom de dona, article, consonant.

Endevinalla extraordinària, amb premi
Núm. 8

X 2 TT

(NOTA. — Les solucions a aquesta endevinalla, han de dirigir-se **precisament** a la casa Arbiol, Hospital, 91, Sastreteria. Entre els endevinaires, aquella casa sortirà llibres de la Biblioteca de LA MAINADA).

Solucions a les endevinalles del número anterior

Al logogrif numèric: Filomena. — A la targeta: Vilafranca del Penadès. — A l'endevinalla extraordinària: Viola.

Els eixerits endevinaires

Han encertat les endevinalles inserides en el número 109, els eixerits mainadistes: Josep M.ª, Guillem i Montserrat Formiguera; Pepeta, Maria i Elma Prió; Joan Queraltó; Glòria i Enlaria de Puig; R. Campdepadrós; Josep M.ª Salas Julià; i Germans Xiol Gasset. Han encertat el logogrif: Josep Gil Coll; Josep M.ª Roig Serra; Josep M.ª Botarull i Joan Plana, de l'Escola n.º 1, de Constantí. També l'ha encertat En Rogelí Sánchez.

Tipografia Catalana - Vich, 16 - Tel. 1471 G.